

FIETSRUTE - 35 KM

Molenroute Leiden en Kagerplassen

Fietsen langs de molens

provincie **HOLLAND**
ZUID

**LEVE
DE MOLENS!**

themajaar 2011 provincie Zuid-Holland

Over deze fietsroute

Deze fietsroute (35 km) neemt u mee door de bruisende stad Leiden en de omliggende groene polders, die bemaald worden door vele molens. De route start in Leiden, waar u meer te weten komt over de beroemde lakengeschiedenis van deze historische handelsstad. Vervolgens loopt de route via Warmond, langs de Kagerplassen en via Rijpwetering terug naar de binnenstad van Leiden.

In dit boekje vindt u een overzichtskaart van de route met daarbij een uitgebreide routebeschrijving. Op verschillende punten in de routebeschrijving zijn interessante bezienswaardigheden en tips genoemd. Achterin dit boekje vindt u een overzicht van handige locaties onderweg, zoals fietsverhuur en horeca.

Startpunt

De route start vanaf Visitor Centre Leiden (Stationsweg 41). Als u met de auto komt, kunt u parkeren op één van de parkeerplaatsen in de binnenstad van Leiden, zoals de Morssingel, de Morspoort of bij molen De Valk. U kunt de route ook oppakken vanaf andere parkeerplaatsen. Deze staan aangegeven op de kaart in het midden van dit boekje.

Met openbaar vervoer

Indien u met het openbaar vervoer komt, kunt u de route starten vanaf station Leiden.

Leve de Molens!

Deze fietsroute maakt deel uit van een serie van drie fietsroutes die in het kader van het themajaar 'Leve de Molens!' (2011) zijn uitgegeven door provincie Zuid-Holland. Voor meer informatie over het themajaar 'Leve de Molens!' en de verschillende activiteiten die rond dit thema worden georganiseerd, kunt u terecht op www.levedemolens.nl

Veel fietsplezier!

Ooit stonden er 19 molens op de wallen van Leiden. Deze molens vormden een krans rond de stad en waren al van ver te zien. De molens in Leiden waren voornamelijk houten standerdmolens, te herkennen aan een taps toelopende voet met daarbovenop een rechthoekig molenhuis. In de loop van de 18^e eeuw werden de houten molens vervangen door hogere bakstenen molens.

Leidse lakens

De Leidse molens werden niet alleen gebruikt voor het malen van graan, zij werden ook ingezet voor de beroemde lakenindustrie van Leiden. Al in de Middeleeuwen waren zware wollen stoffen (lakens) het belangrijkste exportproduct van Leiden. In de beginjaren stampten arbeiders (voetvollers) de natte lakens met hun voeten in kuipen. Door het stampen, het zogenaamde vollen of vullen, werd de kwaliteit van de stoffen verbeterd. Later werd voor het vollen gebruik gemaakt van volmolens die werden aangedreven door wind-, water- of paardenkracht. Tegenwoordig verwijzen gebouwen zoals De Lakenhal en straatnamen zoals de Volmolengracht en de Ververstraat nog altijd naar deze gouden tijd.

Bezienswaardigheid 1: Molenmuseum De Valk

Van de 19 molens die ooit op de stadswallen van Leiden stonden is alleen De Valk bewaard gebleven. De molen is ruim 29 meter hoog en is gebouwd rond 1743. Deze stenen stellingkorenmolen huisvest sinds 1966 een museum, met onder andere een ingerichte molenaarswoning. Sinds 2000 is de molen weer maalvaardig. Het volkorenmeel dat de molen maalt is te koop in de museumwinkel.

*Open: di t/m za 10.00-17.00 uur,
zon- en feestdagen 13.00-17.00 uur*

Routebeschrijving

START: VISITOR CENTRE LEIDEN (STATIONSWEG 41, 2312 AT)

- 1 Fiets, met uw rug naar het station, rechtdoor (Stationstraat).
  - 2 Na het water eerste straat links (2^e Binnenvestgracht).
  - 3 Steek voor molen De Valk de straat over en fiets naar de molen toe.
- BEZIENSWAARDIGHEID 1: MOLENMUSEUM DE VALK**
- 4 Neem het fietspad links van Molenmuseum De Valk en fiets rechtdoor richting Warmond.
  - 5 Steek de straat over en fiets linksaf de brug over (Molenerf).
  - 6 Sla voor het spoorviaduct (direct na het Golden Tulip Hotel) rechtsaf richting Warmond (Schipholweg).

Vanaf instructie 6 t/m instructie 58 kunt u de route ook fietsen volgens het fietsknooppuntensysteem. Volg hiervoor de volgende knooppuntbordjes:

77 - 76 - 51 - 25 - 08 - 09 - 28 - 40 - 49 - 48 - 38 -
41 - 71 - 69 - 85 - 86

U pakt de route weer op vanaf instructie 56 op bladzijde 19 van dit boekje.

Stellingmolen De Herder dateert uit 1884 en herbergt een houtzagerij met twee snelzaag-ramen. Eén van de oorspronkelijke zagen is nog in werking en kan een boomstam van 27 meter in de lengte zagen. De naam stellingmolen verwijst naar de speciale bouw van de molen. Om wind te kunnen vangen werden de molens namelijk hoog boven de huizen gebouwd. Rondom de molen werd een stelling of balie aangebracht, om de wieken makkelijk te kunnen bedienen.

Bezienswaardigheid 3: Kikkermolen

Rondom Leiden zijn veel poldermolens te vinden. Door het uitvenen van de grond kwam het waterpeil steeds hoger te liggen, de molens zorgden dat de polders droog bleven en maalden het overtollige water uit de polders. De Kikkermolen is zo'n poldermolen en is gebouwd in 1752 om de Kikkerpolder te bemalen. Deze molen is een zogenaamde wipmolen en heeft een molenhuis op een piramidevormige voet, met een scheprad of vijzel naast deze voet.

Als de molen draait is deze te bezoeken

Bezienswaardigheid 4: Molen 't Poeltje

Grondzeiler 't Poeltje werd in 1787 gebouwd voor de bemaling van één van de diepste polders van Rijnland. Een belangrijk kenmerk van een grondzeiler is dat de wieken rakelings langs de grond draaien, zodat de wieken vanaf de grond kunnen worden bediend.

Als de molen draait is deze te bezoeken

- 7 → Na 400 meter rechtsaf (Willem de Zwijgerlaan).
- 8 → Eerste rechts, na de brug direct weer rechtsaf. U fietst naar beneden, daarna onder het viaduct door om langs het water te fietsen (Haarlemmerweg).
- 9 ↑ Blijf het fietspad volgen en ga onder het viaduct door (Haarlemmerweg).

BEZIENSWAARDIGHEID 2: MOLEN DE HERDER

- 10 ↑ Ga rechtdoor over de twee bruggetjes (Haarlemmertrekvaart).

BEZIENSWAARDIGHEID 3: KIKKERMOLEN

BEZIENSWAARDIGHEID 4: MOLEN 'T POELTJE

- 11 → Einde van de Haarlemmertrekvaart rechtsaf (Abtspoolweg).
- 12 ↑ Fiets de bebouwde kom van Warmond in.
- 13 ↑ Na het spoorviaduct de straat oversteken en rechtdoor richting de winkelstraat (Sweilandstraat).
- 14 → Eerste rechtsaf (Lockhorstlaan) en meteen linksaf (Jan Steenlaan, gaat over in Dorpsstraat).

Deze grondzeiler is gebouwd in 1805 en werd ingezet om de 223 hectare van de Zwanburgerpolder te bemalen. Bij het erf van de molen bevond zich vroeger een gemetselde schutsluis, ook wel verlaat genoemd. Deze sluis werd volop door boeren gebruikt en dagelijks voeren melkbootjes, hooischuiten en veeboten door de sluis.

De molen is op afspraak te bezoeken

Bezienswaardigheid 6: Nieuwe Hofmolen

Deze wipmolen werd gebouwd in 1859 en bemaalde eerst als Veermolen de Veerpolder. In 1981 is de Nieuwe Hofmolen verplaatst naar de huidige locatie aan het Sprietlaak. De Nieuwe Hofmolen vervangt de Hofmolen, die oorspronkelijk op deze plek stond. In 2000 werd de Nieuwe Hofmolen opgeknapt, met onder andere nieuwe kamwielen en een houten vijzel. Tegenwoordig bemaalt de Nieuwe Hofmolen de Hofpolder.

De molen is over het algemeen te bezoeken op zondag

Tip A: Landgoed Huys te Warmont

Aan de rand van Warmont ligt het landgoed "Huys te Warmont". Op het landgoed ligt een parkbos met karakteristieke eikenlanen en kronkelende paden dat toegankelijk is voor publiek. Verder zijn er vele eeuwenoude taxusbomen en moerascipressen te vinden. Midden op het landgoed staat een wit kasteel uit 1780, wat tegenwoordig particulier wordt bewoond.

BEZIENSWAARDIGHEID 5: ZWANBURGERMOLEN

Fiets de parkeerplaats van jachthaven Fort Marina op om de molen van dichtbij te bekijken.

BEZIENSWAARDIGHEID 6: NIEUWE HOFMOLEN

Aan het einde van de straat ziet u ter hoogte van de loopbrug (richting landgoed Huys te Warmont) aan de rechterkant de molen.

TIP A: LANDGOED HUYS TE WARMONT

- 15 ← Na 1 km linksaf (Beatrixlaan)
- 16 → Bij T-splitsing rechtsaf (Herenweg).
Let op! Fietspad aan de linkerkant.
- 17 → Bij Y-splitsing weg oversteken en rechtsaf, richting knooppunt 51 (Wasbeeklaan).
- 18 ← Eerste linksaf, onder het treinviaduct door.
- 19 → Na treinviaduct meteen rechtsaf (voor het autoviaduct).

De Kaag is een schilderachtig eiland in de Kagerplassen. Met een pontje is het eiland eenvoudig te bereiken. De Kaag is een goede uitvalsbasis voor een heerlijke lunch, picknick of voor een kop koffie op één van de vele terrasjes aan het water.

Bezienswaardigheid 7: Adermolen, Kagermolen, Buurtermolen en Moppemolen

Tot 1881 bemaalde de **Adermolen**, een achtkantige grondzeiler, de omliggende polder. Na een brand werd de molen vervangen door een stoomcentrifugaalpompe. Rond 1925 werd de stoomaandrijving vervangen door een petroleummotor. In 1940 was deze toe aan vervanging en door de oorlog werd weer een 'goedkope' windmolen gebouwd. Deze kleine ronde stenenmolen is de huidige Adermolen.

Van een afstand zijn ook de Kagermolen, Buurtermolen en Moppemolen te bewonderen.

De **Kagermolen** is een wipmolen en werd gebouwd rond 1683 om de Kagerpolder te bemalen. De molen is te bezoeken als de molen draait.

Rond het begin van de 18^e eeuw werd de **Buurtermolen** gebouwd voor de bemaling van de Buurterpolder. De wipmolen heeft in verhouding een te grote capaciteit. In Rijnland wordt dit 'een paard voor een hondenkar' genoemd.

De **Moppemolen** is een grondzeiler. Deze poldermolen is gebouwd in 1792 en is waarschijnlijk vernoemd naar de nabijgelegen Moppe-hoeve.

20 → Na de brug rechtsaf naar beneden (richting Kaag/Buitenkaag).

21 ← Bij de T-splitsing, voor het water, linksaf.

TIP B: KAAGEILAND

Voor een tussenstop op het Kaageiland neemt u bij het stoplicht het pontje aan de rechterkant.

22 ↑ Fiets ongeveer 4 km langs de Huigsloterdijk.

BEZIENSWAARDIGHEID 7: ADERMOLLEN, KAGERMOLLEN, BUURTERMOLLEN EN MOPPEMOLLEN

Fietsend langs de Huigsloterdijk heeft u een prachtig uitzicht over diverse molens, waaronder de Adermolen, de Kagermolen, de Buurtermolen en de Moppemolen.

23 → Bij de eerste brug (knooppunt 9) oversteken richting Nieuwe Wetering (Noordveenweg).
Let op! Fietspad aan de linkerkant.

24 → Na het bruggetje rechtsaf en meteen weer linksaf (Achterweg).

25 → Eerste rechtsaf (Bovenweg).

26 ← Einde van de weg linksaf (Korte Oostweg).

27 → Aan het einde van de Korte Oostweg rechtsaf het fietspad op.

- fietsroute
- startpunt
- 25 bezienswaardigheid
- A tip
- 25 fietsknooppunt
- V VVV
- ☕ horeca
- P parkeren
- 🚲 fietsverhuur
- 🚉 treinstation

Lijkermolen 1 en 2 vormen samen het enige stel twaalfkantige molens in Nederland. De bijzondere twaalfkantige vorm is ontstaan door de uitgesproken mening van een aantal molenmakers. Zij vonden dat het metselwerk van ronde molens nooit zo dicht zou kunnen worden gemetseld als dat van een kantige molen. Beide grondzeilers zijn rond 1779-1780 gebouwd om de omliggende uitgeveende plassegebieden droog te maken. Hierdoor ontstond de 'Drooggemaakte Veenderen Lijkerpolder'. De molens houden nog steeds de polder op het gewenste peil.

Tip C: Landwinkel Castelijin

Midden in het veenweidegebied van Rijpwetering is het melkveebedrijf van de familie Castelijin gevestigd. In de boerderijwinkel worden kaas en diverse streek- en cadeauprodukten verkocht. Specialiteit is het eigengemaakte polderijs met walnoten, gemaakt met noten van hoogstamboomgaarden uit de omgeving. Bij mooi weer kunt u genieten van een ijsje op het terras.

Open: di t/m vrij 9.00-13.00 en 13.30-17.00 uur, za 9.00-17.00 uur

Bezienswaardigheid 9: Hoogmadesche molen

De Hoogmadesche molen is een wipmolen. De molen is in 1897 gebouwd om de Hoogmadesche polder te bemalen. De molen bevat een windvaan met de tekst 'Heilige Donatus, bewaar ons'. Het woord 'bewaar' verwijst naar 'bescherm'. Sint Donatus is de beschermheilige tegen het onweer.

Als de molen draait is deze te bezoeken

BEZIENSWAARDIGHEID 8: LIJKERMOLEN NO. 1 EN NO. 2

- 28 ← Voorbij de molens linksaf, richting Oud Ade (Molenweg).
- 29 → Einde weg rechtsaf (Ripselaan, gaat over in Koppoellaan).
- 30 ← Fiets met de bocht mee naar links (Koppoellaan).
- 31 ↑ Fiets langs de brug rechtdoor (Pastoor van der Plaatstraat).

TIP C: LANDWINKEL CASTELIJN

- 32 → Na het vierde viaduct (A4) rechtsaf de Zwanenbrug over (Hoogmadeseweg).
- 33 ← Na 1 kilometer met de bocht mee naar links (Noordeinde).

BEZIENSWAARDIGHEID 9: HOOGMADESCHE MOLEN (RECHTERKANT)

- 34 → Eerste rechtsaf (Graaf Willem II laan).
- 35 ← Tweede linksaf (De Bruijnlaan).
- 36 ↑ Aan het einde van de weg rechtdoor het fietspad op (Schoollaan) en fiets langs de school.
- 37 → Aan het einde van het fietspad rechtsaf (Klaverweijdeweg).
- 38 ← Voor de rotonde linksaf (Doespolderweg).
- 39 ← Over de brug naar links afbuigen het fietspad op (Doespolderkade).

Sinds 2009 vormen de wipmolens Doesmolen en Kalkmolen een tweegang. Door de grote diepte van de polder wordt het water in twee trappen naar omhoog gebracht. De Kalkmolen funktioneert als ondermolen en schept het water naar de onderboezem, van waaruit de Doesmolen het water naar de ringvaart schept. Oorspronkelijk bemaalde de Kalkmolen de Kalkpolder, die in 1972 werd opgeheven. De Doesmolen bemaalde tot 1953 de Doespolder. Tot 1875 is deze molen bewoond geweest. Als gevolg van peilverlaging heeft de Doesmolen lange tijd stilgestaan. Door het gezelschap van de Kalkmolen is de Doesmolen nu weer werkzaam.

Bezienswaardigheid 11: Achthovense molen (links) en Doeshofmolen (rechts)

De Achthovense molen (1893) en Doeshofmolen (1830) vormen een karakteristiek duo in het vlakke poldergebied. De Achthovense molen is een wipmolen en de Doeshofmolen een grondzeiler. Vanwege de kleine omvang van de Doeshofmolen bevindt het scheprad zich enkele meters buiten de molen. In 1899 brandde (bij harde wind) de nabijgelegen Munnikkenmolen af. De Doeshofmolen en Achthovense molen werden in werking gesteld om te voorkomen dat de toewaaiende vonken vanaf de sneldraaiende wieken van de Munnikkenmolen op de andere molens zouden vallen. Dit wordt 'vonken malen' genoemd.

De Achthovense molen en Doeshofmolen zijn te bezoeken als de molen draait

BEZIENSWAARDIGHEID 10: DOESMOLEN EN KALKMOLEN

40 ↑ Fiets rechtdoor het bruggetje over om het fietspad te blijven volgen.

BEZIENSWAARDIGHEID 11: ACHTHOVENSE MOLEN (LINKS) EN DOESHOFMOLEN (RECHTS)

41 ↑ Aan het einde van het fietspad rechtdoor (Achthovenseweg).

42 ↑ Aan het einde rechtdoor het fietspad op (Jaagpad).

43 → Voor het water rechtsaf (Jaagpad).

44 → Eerste rechtsaf (Rijnpad) en meteen linksaf (Hoofdstraat).

45 ↑ U fietst onder het viaduct door (Hoofdstraat).

46 ← Aan het einde van de weg linksaf buigen en fiets onder de Leiderdorpsebrug door.

47 ↑ Na de Leiderdorpsebrug links aanhouden, daarna rechtdoor richting Leiden (Ockerode).

48 ← Einde fietspad linksaf en steek bij de Spanjaardsbrug het water over (Lage Rijndijk).

49 ↑ Fiets bij de stoplichten rechtdoor.

50 ← Voor de Zylpoortsbrug linksaf (Zijlsingel).

De Lakenhal is het stedelijk museum van Leiden. De naam Lakenhal verwijst naar de voormalige 'Laecken-Halle' uit 1640. Hier werden de Leidse lakens gekeurd en verkocht. Sinds 1874 doet dit gebouw dienst als museum. Met verschillende tentoonstellingen toont de Lakenhal zowel de Leidse geschiedenis als hedendaagse kunst.

*Open: di t/m vrij 10.00-17.00 uur,
za, zo en feestdagen 12.00-17.00 uur*

De huidige molen De Put is een replica van een houten korenmolen uit 1619. Na een grootse inzamelingsactie onder de Leidse bevolking en ondernemers is De Put in 1987 herbouwd. De molen is vernoemd naar Jan Janszn Put, de eigenaar van de originele molen. Bijzonder aan deze molen is dat de kap en kast één geheel vormen. Op zaterdag is De Put geopend, dan is de molen van binnen te bezichtigen en wordt er meel verkocht.

Open: za 11.00-17.00 uur

- 51 → Ga na de brug de tweede straat rechtsaf (bij het stoplicht) (Plantage gaat over in Hogewoerd).
Let op! Houd rechts aan, dus niet de Hoge Rijndijk op.
- 52 ↑ Bij het stoplicht oversteken.
- 53 ← Aan het einde van het fietspad schuin linksaf oversteken, fiets rechts van het water (Steenshuur, gaat over in Rapenburg).

TIP D: MUSEUM DE LAKENHAL

Om bij Museum De Lakenhal te komen fietst u op de Rapenburg rechtdoor (Prinsessekade), na ruim 200 meter gaat u rechtsaf (Oude Singel). Aan uw linkerhand ziet u Museum De Lakenhal. Zelfde weg terugfietsen om de route weer op te pakken.

- 54 ← Na 900 meter linksaf (Galgenwater).
- 55 → Rechtsaf Rembrandtsbrug over richting molen De Put.

BEZIENSWAARDIGHEID 12: MOLEN DE PUT

- 56 ↑ Volg de 1^e Binnenvestgracht.
- 57 ← Aan het einde linksaf richting Station Leiden (Steenstraat).
- 58 → Aan uw rechterhand ziet u het Visitor Center Leiden.

EINDE FIETSROUTE

Onderweg

Startpunt route

Visitor Centre Leiden
Stationsweg 41, Leiden
T 071 516 60 00

Fietsverhuur

Fietspoint Oldenburger
Stationsplein 1
(achterzijde station), Leiden
T 071 512 00 68

Profile Warmerdam

Herenweg 2, Warmond
T 071 301 03 70

Horeca

Restaurant De Hanepoel
Huijgsloterdijk 257, Abbenes
T 0252 544 384

Er is volop horeca aanwezig in de gezellige centra van Leiden, Warmond en op het Kaageiland

Bezienswaardigheden

Achthovense molen
Ruigekade, Leiderdorp
T 06 25 06 15 88
Open: als de molen draait

Adermolen

Aderpolder 3, De Kaag

Buurtermolen

Buurterpolder, Rijpwetering

Doeshofmolen

Ruigekade, Leiderdorp
Open: als de molen draait

Doesmolen

Doespolderkad 3, Hoogmade
T 0172 415 085

Hoogmadesche molen

Noordeinde 34a, Hoogmade
T 06 12 81 13 17
Open: als de molen draait

Kagermolen

Kaag, op het Kaageiland
T 071 331 37 37
Open: als de molen draait

Kalkmolen

Doespolder, Hoogmade

Kikkermolen

Oegstgeesterweg, Leiden
T 071 512 02 79
Open: als de molen draait

Landgoed Huys te Warmont

Burg Ketelaarstraat 31, Warmond

Landwinkel Castelijm

Pastoor van de Plaatstraat 40,
Rijpwetering
T 071 501 25 59
Open: di t/m vrij 9.00-13.00 en
13.30-17.00 uur, za 9.00-17.00 uur

Lijkermolen No 1

Poeldijk 8, Rijpwetering
T 071 501 22 96

Lijkermolen No 2

Poeldijk 1, Rijpwetering
T 071 501 89 69

Molen 't Poeltje

Bereikbaar via Jac. P. Thijsselaan,
Oegstgeest
T 0172 571 883
Open: als de molen draait

Molen de Herder

Haarlemmerweg 77a, Leiden
T 071 517 13 19

Molen De Put

Park de Put 11 (Galgewater), Leiden
T 071 512 02 79
Open: za 11.00-17.00 uur

Molenmuseum de Valk

2^e binnenvestgracht 1, Leiden
T 071 516 53 53
Open: di t/m za 10.00-17.00 uur,
zo- en feestdagen 13.00-17.00 uur

Moppemolen

Poeldijk 16, Rijpwetering
T 071 501 25 67

Museum de Lakenhal

Oude Singel 28/32
2312 RA Leiden
T 071 516 53 60
Open: di t/m vrij 10.00-17.00 uur,
za, zo en feestdagen 12.00-17.00 uur

Nieuwe Hofmolen

Hofpolder, Warmond
T 0252 216 987
Open: meestal op zondag

Zwanburgermolen

Zwanburgerpolder 3, Warmond
T 071 301 06 65
Open: op afspraak

Colofon

Deze fietsroute is uitgegeven in opdracht van provincie Zuid-Holland.

Uitgever
Zuid-Hollands Bureau voor Toerisme
Postbus 3267, 2601 DG Delft
T 015 251 23 30
E info@zhbt.nl
I www.zhbt.nl

Kijk voor meer informatie over fietsroutes en bezienswaardigheden in Zuid-Holland op www.zuid-holland.com.

Redactie
Zuid-Hollands Bureau voor Toerisme
Fotografie
Bureau Mediadiensten provincie Zuid-Holland, Zuid-Hollands Bureau voor Toerisme,
Marc de Haan (De Lakenhal), Wim Haazebroek (Rijnlandse Molenstichting),
Hennie van der Lelie (Molenmuseum de Valk), Eppo Notenboom, Ph. Pijnaken
(Molen De Put)
Kartografie
Bureau Datamanagement, provincie Zuid-Holland
Vormgeving
Ontwerpwerk, Den Haag
Productiebegeleiding
Bureau Mediadiensten, provincie Zuid-Holland
Druk
OBT

152891
© december 2010

De inhoud van deze routefolder is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Het Zuid-Hollands Bureau voor Toerisme aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de vermelde gegevens.

Leve de Molens!

Provincie Zuid-Holland heeft 2011 uitgeroepen tot themajaar 'Leve de Molens!'. Zuid-Holland is de meest molenrijke provincie van Nederland en telt zo'n 228 molens. De molens zijn niet alleen zeer typerend voor het oer-Hollandse polderlandschap, ze vertellen ook een interessant verhaal over de geschiedenis van de provincie.

De vele molens in de groene polders van Zuid-Holland houden sinds jaar en dag onze voeten droog en staan aan de basis van de wereldberoemde waterbouwkundige kennis van ons land. In diverse steden speelden de molens ook een belangrijke rol voor de handel. Zij zaagden hout voor de Hollandse scheepswerven, volden stoffen voor de lakenindustrie en maalden graan voor brood en moutwijn.

Tegenwoordig hebben de molens ook een andere functie: zij zijn ingericht als molenmuseum en geven u tijdens uw fietstocht een kijkje in het leven van de molenaar, of zij huisvesten een restaurant of molenwinkel, waar u geniet van de lekkerste ambachtelijke producten.

Kijk op www.levedemolens.nl voor een overzicht van alle activiteiten van het themajaar 'Leve de Molens!'

